

Faig, amb una certa informalitat, aquest comentari a les reflexions-propostes d'en Jordi Pericot, amb el biaix i la influència pròpia d'haver llegit ja també les aportacions d'en Fontbona i en Pladevall, i en certa manera encoratjat per aquestes.

D'entrada dir que em sembla molt oportuna la iniciativa d'aquestes reflexions, encara que només sigui per encetar un debat sobre la identitat del nostre col·lectiu després de les noves incorporacions dels darrers anys. Un col·lectiu com el de l'Acadèmia està sens dubte directament influït, i és bo que ho estigui, per la història mateixa de la institució (que en aquest cas és llarga i no poc important i significativa), però també per les persones que en formen part en el present, amb la seva pròpia formació, els seus neguits i la seva capacitat d'entendre la realitat d'avui i de generar comunicació i relacions recíproques i fructíferes amb aquesta.

Serà bo, penso jo, que aquest debat el sapiguem aconseguir per participar-hi tots i per poder extraure'n unes conclusions que estableixin si més no alguns principis actius capaços de dinamitzar més l'actuació del col·lectiu.

Sobre el primer apartat de la reflexió. Em sembla ben plantejat des del títol: el paper de les arts a la societat d'avui. Passant per l'argument: tant la societat com el paper de l'art ha canviat substancialment, tot mantenint-se com una realitat ben viva i socialment activa. Fins a la conclusió: l'Acadèmia ha d'assumir la nova realitat i treure'n conseqüències. A partir d'aquí podem discutir tots els matisos i interpretacions d'aquests canvis. La reflexió d'en Fontbona em sembla adient, però hi afegiria que un client important de l'art, sinó el que més, ara i en molts moments del passat, són els poders i les institucions públiques amb les conseqüències que això ha comportat i comporta.

Si considereu que en Pladevall posa l'accent en la seva visió de l'art com a medievalista, enteneu que jo com a "arqueòleg" de l'Acadèmia em situï encara en uns temps més reculats on l'art és moltes vegades un dels pocs elements eficaços per contactar amb societats i civilitzacions en bona part ignotes.

M'ha agradat la pinzellada d'en Jordi Pericot en el sentit que tot el patrimoni artístic acumulat de les generacions passades està a disposició de l'artista actual. M'ha fet pensar en la visita recent al nou museu d'art contemporani de Roma, quan després del recorregut per la seva arquitectura, postmoderna però esplèndida, plena de les performances més diverses, acabava amb la reproducció d'un escenari de teatre tradicional on es projectava un audiovisual que barrejava el Turandot de Puccini, monuments històrics italians, el surrealisme, representació de titelles... amb un resultat sorprenent, i ben paradigmàtic de l'afirmació d'en Jordi Pericot.

Pel que fa a la segona part. Penso que ningú discutirà la funció de l'Acadèmia

de tenir cura i difondre amb la màxima professionalitat la seva col·lecció històrica i el seu propi patrimoni cultural.

També crec que és clara la funció de defensa del patrimoni històric i artístic del país. En el cas dels museus, i especialment dels Museus Nacionals d'Art i d'Arqueologia, l'Acadèmia hi podria jugar un paper important i necessari. Si un problema tenen aquests museus és que amb l'argument del finançament i de la professionalitat de la gestió, han anat perdent una de les virtualitats més significatives i creatives presents en el moment del seu naixement a principis del segle XX: la participació activa de la societat civil catalana. Darrere la Junta de Museus de Barcelona hi havia aleshores les institucions culturals del país, algunes de les quals, com la mateixa Acadèmia, van aportar el seu patrimoni per fer possible aquella realitat museística que és la base de l'actual. L'Acadèmia hauria de treballar juntament amb les altres institucions implicades per recuperar aquell esperit; per mostrar que segueix essent ben vàlid només cal mirar les institucions museístiques d'altres països europeus modèlics en aquest camp. Cal treballar per tenir uns Museus Nacionals ben arrelats en la realitat cultural del país. Imaginem-nos una Acadèmia de Sant Jordi ben arrelada amb el Museu Nacional, participant directament en el seu projecte museològic, en la seva programació i en les seves activitats, i viceversa. No creieu que seria mútuament enriquidor i molt creatiu? I no és pas una utopia. A alguns dels millors museus europeus es donen situacions com aquesta, que aquí va ser també normal al primer terç del segle XX. Per descomptat que també caldrà, com apunta el document, trobar les maneres per contribuir a la recerca i al desenvolupament de les arts i, encara que sigui més difícil i ambigu, per connectar amb els processos d'innovació artística.

Només un darrer apunt. L'Acadèmia disposa d'un potencial que no utilitza o utilitza poc. Em refereixo als seus membres corresponents, que si ho mirem bé constitueixen una xarxa estesa per tot el país. No tinc cap dubte que en molts aspectes els acadèmics corresponents podrien fer aportacions significatives a l'Acadèmia, però molt especialment podrien col·laborar en una de les funcions d'aquesta: en la defensa i en la potenciació del patrimoni historicoartístic de Catalunya.

Josep Guitart, 19 de març de 2012